

Remissvar på utkast till lagrådsremiss: Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Folkkampanjen för asylrätt Malmö ställer sig negativa till lagrådsremissen Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och anser att den bör förkastas i sin helhet.

Sammanfattning av våra synpunkter på lagrådsremissen:

- Lagändringarna strider mot barnkonventionen och flyktingkonventionen i och med att familjeåterförening försvåras.
- Inskränkning av möjligheten till familjeåterförening skapar incitament för att barn och anhöriga tvingas ta sig till EU via människosmugglare vilket kommer leda till fler dödsfall i medelhavet.
- Ovissheten och otryggheten som tillfälliga uppehållstillstånd innebär kommer att kraftigt öka det psykiska lidandet för flyktingar i Sverige, inklusive för barn.
- Tillfälliga uppehållstillstånd kommer utöver det psykiska lidandet i praktiken att omöjliggöra rehabilitering, integration och möjligheten att bygga upp ett värdigt liv.
- Lagrådsremissen saknar analys både av konsekvenser för individer och samhälle samt av konsekvensernas proportionalitet i förhållande till syftet.
- Det är inte troligt att lagändringarna minskar arbetsbördan för migrationsverket och andra berörda myndigheter.
- Retoriken i lagrådsremissen framställer skyddsbehövande människor och deras familjer som ett hot mot rikets säkerhet och den allmänna ordningen vilket är djupt oroande och problematiskt.
- Att genomdriva retroaktiva lagändringar strider mot rättssamhällets principer.

De främsta argumenten som framförs i remissen är: 1) att utmaningarna för det svenska asylsystemet är mycket stora, och 2) för att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater måste regelverket anpassas till miniminivån i EU (s. 19). Vi anser inte att dessa argument är tillräckliga för att frångå de folkrättsliga förpliktelser som Sverige åtagit sig.

För det första så har konsekvenserna av att Sverige infört gränskontroll och planerar ytterligare begränsningar inte varit att andra EU-länder tar emot fler asylsökande - utan tvärtom. Flera länder har med Sverige som förebild stängt sina gränser och på andra sätt begränsat möjligheterna att få asyl. Därmed har ett av huvudargumenten för lagändringarna helt tappat sin giltighet.

För det andra så strider lagändringsförslaget mot mänskliga rättigheter beskrivna i konventioner som Sverige skrivit under. I lagrådsremissen kapitel 7 begränsas kraftigt rätten till familjeåterförening. Denna begränsning strider mot Europakonventionen artikel 8, där det

står att "Var och en har rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv"¹. Vidare strider denna föreslagna politik med FN:s barnkonvention, där rätten att få vara med sina föräldrar framställs som en av de mest grundläggande rättigheterna i att vara barn. I barnkonventionens artikel 9 förklaras att: "Konventionsstaterna ska säkerställa att ett barn inte skiljs från sina föräldrar mot deras vilja"², och att ett sådant åtskiljande endast får ske om det anses vara barnets bästa. I artikel 10 förklaras att i enlighet med åtagandena i artikel 9: "ska ansökningar från ett barn eller dess föräldrar om att resa in i eller lämna en konventionsstat för familjeåterförening behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt av konventionsstaterna. Konventionsstaterna ska vidare säkerställa att framställandet av en sådan begäran inte medför negativa följder för de sökande och medlemmar av deras familj". Det är mycket anmärkningsvärt att regeringen inte ens nämner barnkonventionen i remissen.

Lagrådsremissen saknar också en analys av de psykosociala konsekvenserna av att försätta människor som flytt från krig i fortsatt osäkerhet genom att inte ge permanenta uppehållstillstånd. Forskning från Australien, där regeringen sedan länge infört tillfälliga uppehållstillstånd, visar att de psykosociala konsekvenserna är mycket negativa. I jämförelse med de flyktingar som fått permanenta uppehållstillstånd, lider de som fått tillfälliga uppehållstillstånd av ökande psykisk ohälsa såsom depression och posttraumatiskt stressyndrom, social isolering och svårigheter med integration³. Vi anser att konsekvenserna i mänskligt lidande är helt oproportionerliga jämfört med syftet och reagerar över att lagrådsremissen helt saknar evidens för sina förslag.

Om vi lägger de humanitära skälen för tvivel åt sidan återstår fortfarande andra icke förringbara problematiska aspekter av lagrådsremissen. Det finns en överhängande risk att integrationen kommer att fullständigt stagnera om denna lagändring blir verklighet, vilket kommer vara förödande för både människor och samhälle. Vi ifrågasätter också att detta glesbefolkade land med åldrande befolkning har råd att stänga människor ute som kan tänka sig att bo här, eller att förhindra deras fullvärdiga medborgarskap.

Att utmaningarna för det svenska asylsystemet är mycket stora anser vi är ett tveksamt argument för att de föreslagna lagändringarna. Vi tror inte att dessa lagar skulle lätta på arbetsbördan för migrationsverket och andra berörda myndigheter. Mer troligt är att det administrativa arbetet skulle öka, med tanke på att de asylsökande måste ansöka på nytt när deras tillfälliga uppehållstillstånd gått ut. I remissen hänvisas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som har varnat för att "viktiga samhällsfunktioner inte klarar av ansträngningen" (s 18). Vi anser inte att man kan stödja remissen grundat på dessa varningar. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har dementerat att det som pågår är

¹ <http://www.manskligarattigheter.se/sv/vem-gor-vad/europaradet/europakonventionen-och-europadomstolen>

² <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>

³ *Two year psychosocial and mental health outcomes for refugees subjected to restrictive or supportive immigration policies.* Steel, Zachary; Momartin, Shakeh; Silove, Derrick; Coello, Mariano; Aroche, Jorge; Tay, Kuo Wei. *Social Science & Medicine*, Apr 2011; 72(7): 1149-1156. (8p)

en systemkollaps⁴. Att flyktingar behövt sova utomhus skedde endast en natt, och kan inte anses tillräckligt för att sopa undan de mänskliga rättigheter som Sverige skrivit under. Vi anser alltså att regeringen inte lyckas förklara varför denna lagändring är så nödvändig att det berättigar eliminerandet av grundläggande rättigheter för redan traumatiserade barn.

Vi anser det också rättsvidrigt att regeringen försöker driva igenom lagändringar som ska gälla retroaktivt. Detta strider mot den rättsliga principen om förutsägbarhet och skulle sätta ett djupt odemokratiskt prejudikat.

⁴ <https://blogg.msb.se/krisinformation/2015/12/11/msb-analytiker-ingen-systemkollaps/>